

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

14 MAI 1997

PROPOSITION DE LOI

**insérant un article 460ter dans le
Code pénal en vue d'incriminer le
harcèlement**

(Déposée par MM. Rony Cuyt et
Renaat Landuyt)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Bien que le harcèlement ne soit pas un phénomène nouveau, ce n'est que depuis peu qu'il est considéré comme une forme particulière de déviance. Certaines formes de harcèlement étaient censées n'être que simples «difficultés conjugales», ce qui empêchait les autorités judiciaires d'intervenir puisqu'il n'y avait «pas d'actes délictueux».

Actuellement, le fait de poursuivre, d'espionner ou de harceler une personne de manière répétée ne donne donc pas lieu à des poursuites pénales s'il n'est pas accompagné d'une menace de violence ou d'un acte de violence.

Etant donné que les procédures civiles existantes ne sont guère efficaces pour lutter contre le harcèlement, en raison, notamment, de l'extrême difficulté qu'il y a à prouver l'acte et de l'inadéquation des mesures prévues, il conviendrait d'incriminer de tels comportements, et ce, dans l'intérêt des victimes et

(*) Troisième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

14 MEI 1997

WETSVOORSTEL

**tot invoeging van een artikel 460ter
in het Strafwetboek houdende de
strafbaarstelling van stalking**

(Ingediend door de heren Rony Cuyt
en Renaat Landuyt)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

«Stalking» is geen nieuw fenomeen, hoewel het begrip dat misschien doet vermoeden. Tot voor kort werd het echter niet als een afzonderlijke vorm van deviant gedrag beschouwd. Verschillende vormen van stalking werden afgedaan als «echtelijke moeilijkheden», waarbij er geen tussenkomst van de gerechtelijke overheden plaats kon hebben, vermits er «geen strafbare handelingen werden gesteld».

Het herhaaldelijk achtervolgen, bespieden of belagen, los van een eventuele bedreiging met geweld of een geweldsdelict, geeft aldus tot op heden geen aanleiding tot strafrechtelijke vervolging.

Vermits de bestaande civiele procedures weinig effect sorteren, onder meer wegens de uitermate zware bewijslast en de inadequate maatregelen, is het aan te bevelen dergelijke gedragingen in het belang van de slachtoffers en hun omgeving strafbaar te stellen. De voorgestelde strafbaarstelling is bijge-

(*) Derde zitting van de 49ste zittingsperiode

de leur entourage. La présente proposition est par conséquent inspirée uniquement par le souci de garantir les droits des victimes.

Le Code pénal ne contient pas la moindre disposition permettant d'empêcher cette forme «passive» de harcèlement, bien que les actes précités puissent être aussi angoissants pour la victime que certains actes qui sont déjà punissables sur le plan pénal (par exemple, les menaces définies aux articles 327 à 331bis du Code pénal).

Qui plus est, ces actes sont généralement la conséquence d'un amour non partagé et, lorsque la personne harcelée persiste dans son attitude de refus, ils dégénèrent souvent en actes plus audacieux, voire agressifs (menaces, destructions, coups et blessures, incendie criminel, etc).

S'il est indiscutable que quiconque a le droit de nouer une relation et d'y mettre fin, telle ne semble pourtant pas être l'opinion des harceleurs.

Il y a, d'une part, les harceleurs qui ont développé un amour obsessionnel ou une fixation à l'égard d'une personne avec laquelle ils n'entretiennent pas une relation personnelle. La personne visée peut être une personne connue (par exemple, un enseignant, un collègue ou un acteur) ou même une personne tout à fait inconnue (par exemple, un passant ou une personne voyageant dans un train).

Il y a, d'autre part, les harceleurs qui ont eu une relation personnelle ou amoureuse avec la personne visée et qui ne peuvent pas accepter que cette relation ait pris fin.

En tout état de cause, le harceleur accomplit des actes qui paraîtraient tout à fait acceptables dans le cadre d'une relation normale, mais qui revêtent un caractère tout différent lorsque cette relation n'existe pas (ou n'existe plus). Ces agissements finissent par constituer un véritable cauchemar pour la victime.

D'abord irritée d'être sans cesse poursuivie, épiée, harcelée (notamment par des appels téléphoniques et des écrits), d'être attendue après son travail, la victime en vient ensuite à concevoir une réelle inquiétude et finit par endurer une véritable torture.

La présente proposition ne prévoit pas qu'il doit y avoir une intention (malveillante) particulière dans le chef du harceleur; il suffit que l'on puisse raisonnablement supposer qu'il devait se douter que ses actes irriteraient, inquiéteraient ou tourmenteraient la victime.

En ce qui concerne la sanction applicable au harcèlement passif, nous avons opté pour les peines prévues à l'article 329 («La menace par gestes ou emblè-

volg enkel en alleen ingegeven door de bezorgdheid over de rechten van het slachtoffer.

Het strafwetboek bevat geen enkele doeltreffende bepaling om deze «passieve» vorm van stalking te verhinderen, niettegenstaande de vermelde handelingen voor het slachtoffer even angstaanjagend kunnen zijn als handelingen die wel reeds strafbaar werden gesteld (bij voorbeeld de bedreigingen omschreven in de artikelen 327 tot 331bis).

Daarenboven blijken deze handelingen veelal ingegeven te zijn door een onbeantwoorde liefde en geven zij bij een volgehouden afkeuring dikwijls aanleiding tot meer actieve, zelfs agressieve handelingen (bedreigingen, vernielingen, slagen en verwondingen, brandstichting,...).

Er kan geen discussie bestaan over het feit dat iedereen het recht heeft om een relatie aan te gaan en te beëindigen, doch «stalkers» hebben hierover blijkbaar een andere mening.

Enerzijds heeft men de stalkers die een obsessievolle liefde of fixatie hebben ontwikkeld voor een persoon met wie zij geen persoonlijke relatie hebben. De geviseerde persoon kan een bekend persoon (bij voorbeeld een leraar, collega of acteur) zijn of zelfs een volslagen onbekende (bij voorbeeld een voorbijganger of een treinreiziger).

Anderzijds zijn er de stalkers die voorheen een persoonlijke of romantische relatie hebben gehad met de geviseerde persoon en die niet kunnen aanvaarden dat deze relatie beëindigd werd.

Hoe dan ook worden door de stalker handelingen gesteld die binnen een normale relatie volkomen aanvaardbaar lijken, maar die een heel ander karakter krijgen zodra er geen sprake (meer) is van een relatie. Uiteindelijk ontaarden ze in een ware nachtmerrie voor het slachtoffer.

Het herhaaldelijk achtervolgen, bespieden, belagen (onder meer telefonisch en schriftelijk), opwachten na het werk, wordt door het slachtoffer in eerste instantie als hinderlijk ervaren, vervolgens als verontrustend en uiteindelijk als kwellend.

In het voorstel wordt geen bijzonder (kwaadwillig) opzet vereist in hoofde van de stalker; het volstaat dat redelijkerwijze kan worden aangenomen dat hij diende te vermoeden dat zijn handelingen door het slachtoffer als hinderlijk, verontrustend of kwellend zouden worden ervaren.

Met betrekking tot de strafmaat voor het passieve stalken werd gekozen voor de straffen bepaald in artikel 329 («Hij die iemand door gebaren of zinnebeel-

mes d'un attentat contre les personnes ou les propriétés, punissable d'une peine criminelle, sera punie d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de vingt-six francs à cent francs»).

Le harcèlement est déjà interdit par la loi aux Etats-Unis, au Canada et en Australie. Des propositions sont en cours de discussion en Grande-Bretagne et aux Pays-Bas.

Etant donné les efforts déployés actuellement pour préserver les droits des victimes, nous proposons d'adapter également la loi pénale belge.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la constitution.

Art. 2

Un article 460ter, libellé comme suit, est inséré dans le Code pénal :

«Art. 460ter. Quiconque aura poursuivi, épié ou harcelé une personne de façon répétée, d'une manière telle que cette personne en aura été inquiétée ou tourmentée, sera puni d'une peine d'emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de vingt-six francs à cent francs ou d'une de ces peines seulement.».

30 avril 1997

den bedreigt met een aanslag op personen of eigendommen, waarop een criminele straf gesteld is, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met een geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank.»).

In de Verenigde Staten, Canada en Australie werd stalking reeds bij wet verboden. In Groot-Brittannië en Nederland worden voorstellen besproken.

In het licht van de inspanningen die thans worden geleverd met betrekking tot de rechten van slachtoffers, wordt voorgesteld ook de Belgische strafwet aan te passen.

R. CUYT
R. LANDUYT

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Een artikel 460ter, luidend als volgt, wordt in het Strafwetboek ingevoegd:

«Art. 460ter. Hij die een persoon herhaaldelijk achtervolgt, bespiedt of belaagt, op een wijze die deze persoon als hinderlijk, verontrustend of kwellend ervaart, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met een geldboete van zesentwintig frank tot honderd frank of met één van deze straffen alleen.».

30 april 1997

R. CUYT
R. LANDUYT
D. VANDENBOSSCHE
M. VANLERBERGHE
